

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора університету
19 вересня 2019 року №171
(зі змінами
наказ від 17 листопада 2023 р. №261)

ПОЛОЖЕННЯ

про функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя

1. Загальні положення

1.1. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 11.07.2019 р. № 977 «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», методичних рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 9 від 29 серпня 2019 р.), наказу МОН України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» та на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)», зокрема:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії закладу вищої освіти, який несе відповідальність за забезпечення якості вищої освіти;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх етапах освітнього процесу;
- компетентнісного підходу, який передбачає перехід із процесної на результатну парадигму навчання;
- студентоцентрованого підходу до навчання й викладання із застосуванням гнучких навчальних траєкторій та визнанням компетентностей, набутих поза формальними освітніми програмами;
- здійснення моніторингу якості освітньої діяльності;
- інтегративності (зв'язку освіти з науковими дослідженнями та інноваціями);
- постійного підвищення якості освітньої діяльності;
- залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших зацікавлених

сторін (стейкхолдерів) до процесу забезпечення якості;

- відкритості та прозорості на усіх етапах забезпечення якості вищої освіти;

- комунікаційної підтримки, яка забезпечить зміну інформаційно-роз'яснювальної роботи на двосторонню комунікацію.

1.2. Метою внутрішньої системи забезпечення якості освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (далі – Університеті) є досягнення позитивної динаміки якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом забезпечення відповідності освітньої діяльності вимогам державних освітніх стандартів та потребам зацікавлених сторін.

1.3. Система забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Університеті складається з таких компонентів:

- підсистема моніторингу умов освітньої діяльності (зовнішній контекст та освітній потенціал ЗВО);

- підсистема моніторингу процесів освітньої діяльності та супроводжувальних процесів;

- підсистема діагностики результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- підсистема встановлення зворотнього зв'язку з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами.

1.4. Гарантом якості виступає освітнє середовище Університету, у якому зміст освітніх програм, навчальні можливості та ресурсне забезпечення відповідають цій меті.

1.5. Політика Університету щодо забезпечення якості освіти спрямована на розвиток культури якості, яка включає пошук шляхів удосконалення якості та відображає взаємозв'язок між науковими дослідженнями, з одного боку, та навчанням і викладанням з іншого, а також враховує національний контекст, у якому працює заклад, інституційний контекст і стратегічний підхід закладу.

Алгоритм діяльності Університету щодо вдосконалення системи якості освіти містить такі складові:

- розроблення;

- документалізація;

- впровадження;

- практикування;

- вдосконалення.

Внутрішня система забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- розроблення і затвердження освітніх програм відповідно до Стандартів вищої освіти, певного рівня Національної рамки кваліфікацій вищої освіти, а

отже й Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти;

- постійний моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм, їх модернізація та аналіз на відповідність вимогам студентів та ринку праці;
- впровадження студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання;
- підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти;
- посилення кадрового потенціалу Університету;
- забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти за кожною освітньою програмою;
- організація інформаційного менеджменту, у тому числі збір, аналіз і використання відповідної інформації для ефективного управління освітнім процесом;
- запровадження системи опитування як інструменту для зворотного зв'язку із внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами;
- забезпечення публічності інформації про діяльність Університету;
- здійснення самооцінки якості освіти й освітньої діяльності як основи для зовнішнього забезпечення якості;
- моніторинг та оцінювання якості освітньої діяльності та врахування їх результатів при перегляді та оновленні освітніх програм Університету;
- розвиток кадрового потенціалу Університету та створення умов для безперервного професійного розвитку науково-педагогічних працівників;
- розбудова навчальної інфраструктури та освітнього середовища в Університеті з метою ефективного викладання і навчання, підвищення якості вищої освіти;
- створення ефективної системи та механізмів забезпечення академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників Університету та здобувачів вищої освіти.

2. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм

2.1. Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм здійснюється відповідно до Стандартів освітньої діяльності, Стандартів вищої освіти, певного рівня Національної рамки кваліфікацій вищої освіти, Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти та Концепції стратегічного розвитку Університету.

2.2. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм регулюється відповідним положенням Університету.

2.3. Викладачі Університету проводять моніторинг і періодичний перегляд робочих програм дисциплін, щоб гарантувати, що вони досягають встановлених для них цілей і відповідають потребам студентів і суспільства. Ці перегляди повинні вести до вдосконалення програми. Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення програм мають на меті гарантувати, що надання освітніх послуг залишається на відповідному рівні, а також створює сприятливе й ефективне навчальне середовище для студентів.

Вони включають оцінювання:

- змісту програми у світлі останніх досліджень у даній галузі знань, гарантуючи, що програма відповідає сучасним вимогам;
- потреб суспільства, що змінюються;
- навчального навантаження студентів, їх досягнень і завершення освітньої програми;
- ефективності процедур оцінювання студентів;
- очікувань, потреб і задоволення студентів стосовно навчальних курсів.

Програми регулярно переглядають і оновлюють, залучаючи до цього процесу студентів та інших стейкхолдерів. Зібрану інформацію аналізують і на її основі адаптують програму, щоб забезпечити її відповідність сучасним вимогам.

2.4. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд навчальних та робочих планів, робочих програм навчальних курсів, програм практик та методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації здобувачів регулюється відповідним положенням Університету.

2.5. Оцінювання якості викладання в Університеті включає самооцінювання з боку викладача, опитування здобувачів вищої освіти, оцінювання з боку колег та оцінювання з боку адміністрації факультету/навчально-наукового інституту та Університету.

2.6. Аналіз якості науково-методологічного та методичного забезпечення навчальних дисциплін (освітніх компонентів) освітніх програм та вироблення рекомендацій з його удосконалення.

2.7. Відповідальні за впровадження та виконання:

- гаранті освітніх програм (загальне керівництво реалізації ОП та її вдосконалення);
- викладачі (викладання, консультування, забезпечення освітнього процесу навчальною документацією до ОП);
- фахові кафедри (участь у процесах створення, моніторингу, перегляду та закритті ОП);
- кафедри Університету, деканати та дирекції (організація освітнього процесу за ОП);

- методичні комісії кафедр, методичні ради факультетів, методична рада університету (надання методичної підтримки освітньому процесу за ОП);
- вчені ради факультетів (надання рекомендацій щодо затвердження ОП);
- навчально-методичний відділ (аналіз відповідності ОП нормативним вимогам);
- Центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти (сприяння моніторингу якості реалізації ОП);
- Вчена рада університету (затвердження та закриття ОП);
- перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом забезпечення якості ОП).

2.8. Критерії ефективності ОП: якість, оновлюваність, рівень участі зацікавлених сторін у розробці та внесенні змін, рівень задоволеності студентів (випускників), індекс працевлаштування випускників, міжнародна сертифікація освітніх програм, участь у міжнародних програмах підготовки, рейтинг за оцінками роботодавців.

3. Впровадження студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання

3.1. Студентоцентроване навчання розглядається як в контексті побудови, так і реалізації освітніх програм. Основними характеристиками студентоцентрованого навчання є:

- навчання, орієнтоване на вихід (output-oriented study programme);
- компетентнісний підхід у побудові та реалізації освітніх програм (competence-based approach);
- навчання, орієнтоване на результати (result-based education).

Студентоцентроване навчання надає здобувачу вищої освіти більші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання, ураховує особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми.

Здобувач вищої освіти відіграє ключову роль у процесі моніторингу, який дозволяє визначити реалістичність навчального навантаження та співвідношення навчальної діяльності з часом, відведеним на її виконання.

3.2. Основними категоріями студентоцентрованого навчання є компетентності та результати навчання.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом

навчання на певному рівні вищої освіти.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особистісні якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Компетентності відображають погляд зовнішніх замовників: (роботодавців, професійних асоціацій, випускників тощо на освітню та/або професійну підготовку і мають підвищити здатність до працевлаштування, конкурентоспроможність випускників на ринку праці. Компетентності набуваються поступово, формуються цілою низкою навчальних дисциплін на різних етапах освітньої програми, можуть починати формуватися в рамках програми одного рівня вищої освіти, а закінчувати формування на іншому, вищому рівні.

Результати навчання формулюються викладачами на рівні освітньої програми, а також на рівні окремої дисципліни і мають бути чітко вимірювальними. Результати навчання сфокусовані на очікуваних навчальних досягненнях студента, на тому, що може продемонструвати (знає, розуміє, здатен зробити) студент після завершення навчання.

3.3. Основними принципами студентоцентрованого навчання в Університеті є:

- взаємоповага у стосунках між студентом та викладачем;
- активне залучення студента до реалізації всіх компонентів освітнього процесу;
- урахування різноманітних індивідуальних потреб кожного студента (стимулювання студентської мотивації, саморефлексії);
- реалізація гнучких навчальних траєкторій через організацію вивчення студентами дисциплін вільного вибору, академічну мобільність і трансфер кредитів;
- зворотній зв'язок щодо освітнього процесу (наявність процедур реагування на студентські скарги).

3.4. Механізм реалізації студентами права на вибір навчальних дисциплін регулюється окремим положенням.

3.5. Механізм реалізації студентами права на визнання освітніх послуг, що отримані за межами Університету в рамках формальної та неформальної освіти, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу.

3.6. Відповідальні за впровадження та виконання:

- гаранти освітніх програм (загальне керівництво реалізації студентоцентрованого навчання);
- НПП (втілення студентоцентрованого навчання, розробка вибіркового

дисциплін);

- кафедри Університету, деканати та дирекції (організація студентоцентрованого навчання);

- методичні комісії кафедр, методичні ради факультетів / інститутів, методична рада університету (надання методичної підтримки процесу студентоцентрованого навчання);

- навчально-методичний відділ (розміщення переліку вибіркових дисциплін та створення студентських груп для вивчення вибіркових дисциплін);

- Центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти (моніторингу якості реалізації студентоцентрованого навчання);

- вчені ради (вироблення нормативної бази та методичних рекомендації для здійснення студентоцентрованого навчання);

- перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом студентоцентрованого навчання в Університеті).

3.7. Критерії ефективності: реалізація здобувачами вищої освіти права на вибір навчальних дисциплін, визнання освітніх послуг, що отримані за межами Університету в рамках формальної та неформальної освіти, рівень задоволеності здобувачів вищої освіти (випускників), участь у міжнародних програмах підготовки, рейтинг за оцінками роботодавців.

4. Система оцінювання здобувачів вищої освіти

4.1. Контроль та оцінювання досягнення здобувачів вищої освіти результатів навчання здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу.

4.2. Система оцінювання досягнення студентами результатів навчання включає поточний, підсумковий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти. Процедури оцінювання мають відповідати наступним вимогам: призначатися для вимірювання досягнення визначених результатів навчання та інших цілей програми; відповідати своєму призначенню; мати чіткі опубліковані критерії для виставлення балів; проводитись особами, які розуміють роль оцінювання для просування студентів в оволодінні компетентностями, пов'язаними з їхніми майбутніми кваліфікаціями.

4.3. Процедури оцінювання навчальних досягнень студентів призначені для вимірювання досягнень визначених результатів навчання та відповідають вимогам:

- відповідають цілям і зобов'язанням, задекларованим Університетом;

- відповідають своїй меті (діагноз, моніторинг, відбір, поточний чи підсумковий контроль);

- мають чіткі та оприлюднені критерії оцінювання;

- здійснюються фахівцями;
- мають чітку регламентацію випадків відсутності студента з різноманітних причин;
- гарантують дотримання вимог законодавства про нерозповсюдження конфіденційної інформації;
- є співставними в межах Університету;
- підлягають внутрішній (а за необхідності й зовнішній) експертизі.

Визнаючи важливість оцінювання для прогресу студентів та їх майбутньої кар'єри, процедури забезпечення якості для оцінювання передбачають таке:

- оцінювачі ознайомлені з існуючими методами проведення тестування та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері;
- критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання дозволяє студентам продемонструвати міру, в якій було досягнуто запланованих результатів навчання. Студенти отримують відгук, який, за необхідності, супроводжується порадами щодо освітнього процесу;
- де можливо, оцінювання проводиться більше як одним екзаменатором;
- інструкції з оцінювання враховують пом'якшувальні обставини;
- оцінювання є послідовним і чесно застосовується до всіх студентів та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- визначено офіційну процедуру розгляду звернень студентів.

4.4. Після завершення підсумкового контролю кожним науково-педагогічним працівником здійснюється аналіз співвідношення:

- чіткого визначення результатів навчання;
- вибору методів викладання та навчання, які найбільш сприяють досягненню результатів навчання;
- оцінювання рівня досягнення студентами реальних результатів навчання та їх відповідність запланованим.

4.5. Після кожної сесії визначаються та оприлюднюються на офіційному веб-сайті Університету, інформаційних стендах факультетів (інституту) результати семестрових оцінювань та рейтинги студентів за успішністю.

4.6. З метою встановлення рівня ефективності використання різних форм і методів викладання; отримання інформації про характер пізнавальної діяльності, рівень самостійності та активності студентів; оцінки залишкового рівня знань з подальшим аналізом та узагальненням; забезпечення максимально об'єктивного оцінювання знань студентів; перевірки якості освітнього процесу на кафедрах і рівня викладання окремими науково-педагогічними працівниками проводиться ректорський контроль у формі контрольних робіт.

4.7. З метою врахування думки студентів щодо якості та об'єктивності

системи оцінювання можуть проводитись щорічні опитування студентів і випускників, а також здійснюватись студентський моніторинг якості освітнього процесу.

4.8. Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Атестація здобувачів вищої освіти регулюється окремим положенням Університету.

4.9. Відповідальні за впровадження та виконання:

- гаранті освіти програм (загальне керівництво системою оцінювання);
- НПП (створення критеріїв оцінювання завдань навчальних дисциплін, повідомлення здобувачів вищої освіти про вимоги щодо оцінювання, здійснення оцінювання навчальних досягнень здобувачів);

- кафедри Університету (участь у процесах створення, моніторингу, перегляду систем оцінювання);

- методичні комісії кафедр, методичні ради факультетів, методична рада університету (надання методичної підтримки створення, моніторингу, перегляду систем оцінювання);

- навчально-методичний відділ (створення типових критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, надання методичної підтримки створення, моніторингу, перегляду систем оцінювання);

- Центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти (сприяння моніторингу систем оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти);

- Вчена рада університету (затвердження типових критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти);

- перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесами оцінювання здобувачів вищої освіти).

4.10. Критерії ефективності: кореляція показників успішності з результатами контролю залишкових знань, кореляція оцінки результатів навчання студента в Університеті з оцінкою сформованості професійних та загальних компетентностей, яка дається випускниками та роботодавцями.

5. Підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти

5.1. Підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти забезпечується за рахунок:

- підготовки учнів за предметами незалежного оцінювання якості освіти (ЗНО) та випускних випробувань, яка здійснюється на підготовчих курсах Університету;

– пошуку та підтримки обдарованих дітей, сприяння їхній подальшій освіті, що здійснюється у формі проведення олімпіад, конкурсів, турнірів, ділових ігор для школярів тощо;

– профорієнтаційної роботи серед школярів, яка здійснюється колективом Університету;

– співробітництва із закладами загальної середньої, професійної та професійно-технічної освіти м. Ніжина та області, інших областей України;

– проведення днів відкритих дверей;

– розміщення повної інформації для вступників на веб-сайті Університету та на офіційних сторінках соціальних Інтернет-мереж;

– організованої роботи приймальної комісії.

5.2. Якість контингенту майбутніх аспірантів забезпечується за рахунок:

– заохочення студентів до участі в наукових дослідженнях у Науковому товаристві студентів та молодих учених Університету, на кафедрах, факультетах (інститутах), зокрема у виконанні науково-дослідних робіт;

– заохочення студентів до організації та участі в міжнародних, всеукраїнських, регіональних, університетських наукових конференціях;

– заохочення студентів до участі в міжнародних, українських, регіональних, університетських конкурсах студентських наукових робіт, турнірах, олімпіадах;

– заохочення студентів до публікації статей за результатами їхньої науково-дослідної роботи;

– вимогливого ставлення до рекомендації випускників на навчання в аспірантурі.

5.3. Відповідальні за впровадження та виконання:

– гаранті освітніх програм (виробленням концепції вступу на ОП);

– НПП (участь у профорієнтаційній роботі);

– фахові кафедри (розробка вимог до вступників на ОП);

– навчально-методичний відділ (розробка правил вступу);

– соціально-гуманітарний відділ (організація профорієнтаційних заходів);

– Вчена рада університету (затвердження правил вступу);

– перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом забезпечення якості ОП).

5.4. Критерії ефективності: кількість вступників, результати моніторингу соціально-психологічного клімату в Університеті, показники успішності здобувачів вищої освіти першого курсу.

6. Забезпечення якості кадрового складу науково-педагогічних та педагогічних працівників

6.1. Забезпечення якості кадрового складу науково-педагогічних та педагогічних працівників спрямоване на:

- утвердження визначальної ролі викладачів у створенні якісного досвіду для здобувачів вищої освіти та забезпеченні умов для набуття ними компетентностей;
- зміну ролі викладача в контексті впровадження студентоцентрованого підходу до навчання і викладання;
- встановлення чітких, прозорих і справедливих процедур набору науково-педагогічних та педагогічних працівників; встановлення відповідності їх кваліфікаційного рівня та викладацької компетентності вимогам ОП;
- створення можливостей та стимулів для професійного розвитку викладацького складу;
- заохочення до наукової діяльності задля посилення зв'язку між освітою та дослідженнями;
- заохочення до застосування інноваційних методів викладання та нових технологій.

6.2. До складу науково-педагогічних працівників Університету, які обираються на конкурсній основі, належать асистенти, викладачі, старші викладачі, доценти, професори, завідувачі кафедр, декани факультетів (директори інститутів).

6.3. Процедура конкурсного відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників регулюється відповідним положенням.

6.4. Робота науково-педагогічних та педагогічних працівників здійснюється відповідно до Статуту Університету, Положення про організацію освітнього процесу, інших нормативних документів.

6.5. Основним документом планування та обліку роботи науково-педагогічних та педагогічних працівників Університету є індивідуальний план роботи науково-педагогічного (педагогічного) працівника. В індивідуальному плані зазначаються всі види робіт, що плануються на навчальний рік, за якими науково-педагогічний (педагогічний) працівник звітує після завершення навчального періоду (семестр, навчальний рік). Основними видами робіт є навчальна, методична, наукова та організаційна. Індивідуальні плани науково-педагогічних та педагогічних працівників розглядаються на засіданні кафедри й затверджуються завідувачем кафедри. Індивідуальний план завідувача кафедри затверджує декан факультету (директор інституту).

Щорічно наприкінці навчального року на засіданні кафедри обговорюється виконання науково-педагогічними та педагогічними працівниками індивідуальних планів. Науково-педагогічний (педагогічний) працівник зобов'язаний скласти письмовий звіт, який заслуховується на засіданні кафедри.

Завідувач кафедри робить висновок про виконання науково-педагогічним (педагогічним) працівником індивідуального плану роботи. Висновок затверджується на засіданні кафедри.

6.6. Оцінювання науково-педагогічних і педагогічних працівників забезпечує об'єктивний аналіз якості їх професійної діяльності. Оцінювання науково-педагогічних працівників здійснюється шляхом визначення їх рейтингів. Показники рейтингу ґрунтуються на переліку видів роботи науково-педагогічних працівників, акредитаційних вимогах, вимогах щодо діяльності Університету, показниках для визначення рейтингів ЗВО та вимог Концепції стратегічного розвитку Університету.

Визначення рейтингів науково-педагогічних працівників проводить наприкінці навчального року рейтингова комісія факультету (інституту), головою якої є декан факультету (директор інституту).

Рейтингові списки науково-педагогічних працівників оприлюднюються на офіційному веб-сайті Університету та інформаційному стенді факультету (інституту).

6.7. Індивідуальні рейтинги є основою для стимулювання науково-педагогічних працівників (преміювання, встановлення надбавок, представлення до присвоєння почесних звань, нагород тощо).

6.8. Складовою системи моніторингу якості освітньої діяльності також можуть бути щорічні конкурси на здобуття премій Університету. Мета конкурсів – виявити та підтримати науково-педагогічних працівників, які мають значні здобутки в різних напрямках освітньої діяльності. Конкурси організовуються та проводяться відповідно до положень, наказів Ректора. Результати конкурсів оприлюднюються на офіційному веб-сайті Університету.

6.9. З метою розширення участі студентів у моніторингу якості освіти та оцінюванні роботи науково-педагогічних працівників в Університеті проводиться опитування студентів щодо якості надання освітніх послуг викладачами.

6.10. Відповідальні за впровадження та виконання:

– гаранті освітніх програм (вироблення концепції кадрової політики для забезпечення реалізації ОП);

– кафедри Університету (вироблення критеріїв відбору викладачів, рекомендації щодо обрання викладача);

– вчені ради факультетів (обрання асистентів, старших викладачів, доцентів, надання рекомендацій щодо обрання професорів);

– відділ кадрів (оголошення конкурсу та укладення контрактів з викладачами, контроль за відзначенням викладачів);

– навчально-методичний відділ (відзначення навчальної роботи

викладачів);

– Центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти (моніторинг ефективності роботи викладачів);

– Вчена рада університету (обрання професорів);

– проректор із наукової роботи та міжнародних зав'язків (відзначення наукової роботи викладачів);

– перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом забезпечення якості кадрового складу науково-педагогічних та педагогічних працівників).

6.11. Критерії ефективності: оцінка фахового рівня науково-педагогічних працівників студентами, випускниками, колегами, зовнішніми експертами.

7. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників

7.1. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету регламентується Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Статутом Університету та Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

7.2. Метою підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету є вдосконалення професійної викладацької майстерності шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей. Університет створює умови та сприяє постійному професійному розвитку НПП, зокрема викладацької компетентності.

7.3. Університет несе відповідальність за якість науково-педагогічного персоналу та створення умов для ефективного виконання ним професійної діяльності.

7.4. Університет заохочує НПП до вдосконалення викладання і навчання, розбудови сприятливого навчального середовища та навчальної інфраструктури, впровадження інновацій у викладання і навчання, обмін кращими практиками та проведення відповідних досліджень.

7.5. Удосконалення професійної майстерності науково-педагогічних працівників щодо організації та володіння ІТ-технологіями в освітній діяльності може проводитись на комп'ютерних курсах Університету, метою яких є розвиток у науково-педагогічних працівників здатності до професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в техніці, технології, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки і зростаючої інформатизації

суспільства.

7.6. Удосконалення професійної майстерності науково-педагогічних працівників щодо володіння іноземними мовами може проводитись на курсах іноземних мов Університеті, метою яких є забезпечення якісної іншомовної підготовки науково-педагогічних працівників (слухачів курсів), озброєння їх ефективними прийомами лінгвопізнавальної діяльності, підготовка слухачів курсів до складання мовних іспитів різних типів.

7.7. З метою вдосконалення професійної компетентності науково-педагогічних працівників структурні підрозділи Університету спільно з базами практик, громадськими організаціями, закладами позашкільної освіти, іншими фахівцями можуть створювати творчі майстерні, експериментальні майданчики; проводити семінари, тренінги, практикуми; організувати роботу секцій, гуртків, творчих колективів тощо.

7.8. Відповідальні за впровадження та виконання:

- НПП (підвищення кваліфікації);
- кафедри Університету (планування та сприяння підвищенню кваліфікації);
- методичні комісії кафедр, методичні ради факультетів, методична рада університету (надання методичної підтримки підвищенню кваліфікації);
- вчені ради (затвердження позапланових підвищень кваліфікації);
- навчально-методичний відділ (реєстрація підвищення кваліфікації);
- Центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти (контроль за підвищенням кваліфікації);
- відділ міжнародних зв'язків (сприяння підвищенню кваліфікації за кордоном);
- проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків (загальне керівництвом процесом підвищення кваліфікації за кордоном);
- перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом підвищення кваліфікації).

7.9. Критерії ефективності: результати національних і міжнародних досліджень з визначенням рейтингів університетів, оцінка фахового рівня науково-педагогічних працівників студентами, випускниками, зовнішніми експертами; кількість науково-педагогічних працівників, які пройшли стажування в Україні та за кордоном.

8. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти

8.1. Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачі вищої освіти в Університеті відповідає ліцензійним та акредитаційним

вимогам і передбачає:

- забезпечення фізичними ресурсами, що сприяють навчанню студентів з різними потребами (бібліотеки, навчальне обладнання, інформаційно-технологічна інфраструктура тощо);
- підтримку здобувачів вищої освіти з боку тьюторів, наставників та інших консультантів;
- загальнодоступність усіх ресурсів та їхню відповідність зазначеним цілям;
- забезпечення інформованості студентів про наявність відповідних послуг.

8.2. Матеріально-технічна база Університету повністю пристосована для підготовки фахівців. Освітній процес здійснюється в навчальних корпусах, кабінетах, лабораторіях, спортивних спорудах, на базах практик.

8.3. Навчальні корпуси та місця громадського призначення обладнані пандусами та іншими пристроями для осіб з особливими потребами.

8.4. Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою, періодикою на паперових та електронних носіях завдяки фондам бібліотеки Університету. Функціонує електронний репозиторій академічних текстів студентів та аспірантів Університету.

8.5. Кафедри Університету розробляють і постійно оновлюються навчальні контенти навчальних дисциплін, які складаються з наукового, методичного, інформаційного ресурсів для організації аудиторної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

8.6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти організовується за допомогою дистанційних форм комунікування «викладач–студент–викладач» через кафедральні веб-сайти, особисті веб-сторінки викладачів, групи, створені в соціальних Інтернет-мережах, індивідуальні блоги викладачів, використання сервісів Уніком та Google тощо.

8.7. На офіційному веб-сайті Університету розміщено інформацію про навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності з освітніх програм.

8.8. Підтримка здобувачів вищої освіти забезпечується розвиненою соціальною інфраструктурою.

8.8. Внутрішній контроль за виконанням і дотриманням зазначених нормативів в Університеті здійснюють у межах своїх службових обов'язків головний інженер, бухгалтерія, декани факультетів, директори інститутів, завідувачі кафедр, а також навчально-методичний відділ, центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти, центр інформатизації та бібліотека шляхом систематичної перевірки реального стану

кожного показника матеріально-технічного та інформаційного забезпечення і, в разі невідповідності нормативному, вжиття необхідних заходів щодо його поліпшення.

8.10. Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в Університеті здійснюється шляхом соціологічних опитувань здобувачів вищої освіти та інших зацікавлених сторін. Критерій ефективності – задоволення здобувачів вищої освіти системою надання послуг.

9. Інклюзивне освітнє середовище, універсальний дизайн та «розумне» пристосування

9.1. Метою створення в Університеті інклюзивного середовища, універсального дизайну та «розумного» пристосування є забезпечення відповідних умов для здобуття освіти всіх категорій студентів, у тому числі осіб з особливими освітніми потребами.

9.2. Розробляється стратегія, щоб проектування і компоненти будь-якого середовища, виробів, комунікації, інформаційних технологій чи послуг були доступні та зрозумілі всім однаковою мірою та відповідали вимогам спільного користування.

9.3. Основу стратегії створення та розвитку інклюзивного середовища в Університеті становить:

- упровадження спеціальностей, спеціалізацій, освітніх програм з інклюзивної освіти;
- розробка широкого спектру навчальних продуктів з урахуванням потреб усіх категорій здобувачів вищої освіти (навчальні програми, навчальні плани, оцінювання знань, способи та мова викладання, титрування або переклад на жестову мову);
- відповідний аудиторний дизайн, зокрема наявність місць для осіб, які пересуваються на візках;
- доступність до інфраструктури Університету (пандуси, поручні різних рівнів, кольорове маркування входних дверей, сходів тощо);
- можливість використання бібліотеки, читальних залів, спортивних майданчиків, гуртожитків, їдальні, місць громадського користування;
- розміщення (в т.ч. на офіційному вебсайті Університету) інформації в доступних форматах.

9.4. Практичне впровадження стратегії інклюзивного середовища в Університеті базується на принципах рівності та доступності для кожного шляхом надання однакових засобів для всіх користувачів із метою уникнення уособлення окремих груп із різним рівнем можливостей.

9.5. Гнучкість використання універсального дизайну та «розумного» пристосування має забезпечити наявність широкого переліку індивідуальних налаштувань і відповідати різним потребам, уподобанням та можливостям користувачів.

9.6. Внутрішній контроль за виконанням і дотриманням зазначених нормативів в Університеті здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректор з науково-педагогічної роботи та фінансово-господарських питань, головний інженер, бухгалтерія, декани факультетів, директори інститутів, завідувачі кафедр, а також навчально-методичний відділ, центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти, центр інформатизації та бібліотека шляхом створення інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та «розумного» пристосування.

9.7. Показники: відповідність постанові Кабінету Міністрів України «Ліцензійні умови впровадження освітньої діяльності закладів освіти», задоволеність здобувачів вищої освіти з особливими потребами умовами навчання.

10. Оцінювання управлінської діяльності керівних працівників Університету

10.1. Керівними працівниками Університету є ректор, проректори, декани факультетів (директори інститутів), завідувачі кафедр, директор бібліотеки, керівники структурних підрозділів.

10.2. Система аналізу та оцінки діяльності керівних працівників Університету є дієвим засобом контролю та вдосконалення їхньої професійної діяльності.

10.3. Соціальне значення оцінки діяльності керівних працівників Університету полягає в безпосередньому та опосередкованому публічному впливі процедури оцінювання на діяльність керівників та якість освітніх послуг.

10.4. Процес та результати управлінської діяльності керівних працівників Університету оцінюється за такими критеріями:

- наявність чітких стратегічних планів розвитку структурного підрозділу (напряму діяльності), поточних планів роботи;
- відповідність сучасним тенденціям теорії та практики управління (стратегічний менеджмент, культура організації, система менеджменту якості освіти, управління якістю освіти, моніторинг, маркетинг, делегування повноважень, колегіальність управління, демократизація управління тощо);
- наявність системи менеджменту якості освітньої діяльності;
- використання сучасних інформаційних технологій в управлінні;
- колегіальність, прозорість та ефективність управлінських рішень;

- обґрунтованість та прозорість фінансової діяльності, що спрямована на забезпечення високого рівня якості освітніх послуг, організації наукових досліджень та підтримки іміджу Університету;
- рівень керованості структурним підрозділом (напрямом діяльності), що характеризується обсягом виконання прийнятих управлінських рішень та їх якістю;
- соціально-психологічний клімат у структурному підрозділі, безконфліктність стосунків (стосунки керівників та працівників, працівників та здобувачів вищої освіти);
- підбір, розстановка кадрів у структурних підрозділах, перспективне планування кадрового забезпечення освітньої діяльності;
- відсутність фактів хабарництва та посадових зловживань;
- контроль за трудовою дисципліною та ведення дисциплінарної практики;
- ефективна організація освітньої та наукової діяльності;
- моніторинг потреб на ринку праці, зв'язок з роботодавцями, випускниками;
- просвітницька та громадська активність;
- двобічна відкрита комунікація з усіма суб'єктами освітнього процесу та стейкхолдерами з використанням усіх засобів комунікації (в тому числі медіа, мережеві комунікації, Інтернет).

10.5. Оцінювання управлінської діяльності здійснюється, як правило, за підсумками освітнього періоду (семестр, навчальний рік), календарного року та за період дії контракту (трудового договору).

10.6. Керівні працівники періодично (не менше одного разу на рік) звітують на Вченій раді Університету, ректораті про свою діяльність за окремим напрямом або про роботу в цілому.

10.7. Поточні звіти керівних працівників заслуховуються на щотижневих нарадах при Ректоріві.

10.8. Відповідальні за впровадження та виконання: перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків, вчений секретар університету, відділ кадрів, інформаційний відділ, керівники структурних підрозділів.

10.9. Показники: відповідність вимогам Закону України «Про вищу освіту» щодо публічності інформації про діяльність закладу вищої освіти.

11. Забезпечення публічності інформації про діяльність Університету

11.1. Публічність інформації про діяльність Університету здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

11.2. На офіційному веб-сайті Університету розміщується інформація, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню:

– документи, що регламентують діяльність Університету: Статут Університету, ліцензії, сертифікати, положення про колегіальні та дорадчі органи (Конференція трудового колективу, Вчена рада, Наглядова рада, ректорат), положення про структурні підрозділи, структура та органи управління Університету тощо;

– Положення про організацію освітнього процесу Університету;

– загальні аналітичні матеріали про діяльність Університету, звіти Ректора, річні звіти з різних напрямів діяльності (наукова, фінансова тощо);

– щорічні рейтинги кафедр, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти;

– інформація про ступені вищої освіти, форми навчання, спеціальності (спеціалізації), освітні програми та освітні компоненти, кваліфікації, мова освітнього процесу;

– силабуси навчальних дисциплін;

– перелік вибіркового навчальних дисциплін на наступний навчальний рік та перелік обраних вибіркового дисциплін на поточний навчальний рік;

– умови доступності Університету для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

– ліцензований обсяг та фактична кількість осіб, які навчаються;

– матеріали вступної кампанії на поточний рік (правила прийому, обсяг державного замовлення, рейтингові списки, програми та розклад вступних випробувань, розмір плати за навчання та за надання додаткових освітніх послуг тощо);

– інформація з кадрових питань (кадровий склад керівних органів Університету, перелік вакантних посад, призначення на які здійснюється на конкурсних засадах, штатний розпис на поточний рік);

– відомості про аспірантуру та докторантуру;

– інформація для студентів (відомості про діяльність студентського самоврядування, зразки документів про освіту, рейтингові списки стипендіатів, організацію студентського дозвілля тощо);

– інформація про наукову діяльність Університету (напрями наукової діяльності та наукові проекти; конференції, семінари, конкурси та виставки, що проводяться у Університеті; наукові видання; спеціалізована вчена рада;

діяльність Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених; наукові рейтинги тощо);

– інформація щодо фінансової діяльності Університету (кошторис на кожний календарний рік, річний фінансовий звіт з урахуванням інформації про надходження та використання коштів, інформація про використання коштів у розрізі програм, інформація щодо проведення тендерних процедур);

– інформація про участь Університету в національних і міжнародних рейтингах закладів вищої освіти.

11.3. Структурні підрозділи Університету можуть мати власні веб-сайти, на яких оприлюднюється інформація, що відображає основні напрями їхньої діяльності.

11.4. Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Університету та його структурних підрозділів, систематично оновлюється.

11.5. Відповідальні за впровадження та виконання:

– гаранти освітніх програм (оприлюднення публічної інформації щодо ОП);

– НПП (оприлюднення інформації щодо навчальних курсів та власної активності);

– кафедри Університету (участь у процесах створення, моніторингу, перегляду публічної інформації кафедри);

– деканати та дирекції (оприлюднення публічної інформації щодо навчального процесу на факультеті/інституті);

– методичні комісії кафедр, методичні ради факультетів, методична рада університету (надання методичної підтримки процесу публічності інформації);

– навчально-методичний відділ (оприлюднення публічної інформації щодо освітнього процесу в університеті);

– підрозділи університету (оприлюднення публічної інформації щодо діяльності підрозділу);

– Центр акредитації та ліцензування освітньої діяльності, моніторингу якості освіти (моніторинг якості публічності інформації);

– Голова вченої ради університету (оприлюднення рішень Вченої ради Університету);

– Вчена рада університету (вироблення стратегії політики публічності Університету);

– Перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом забезпечення публічності інформації).

11.6. Відповідальні за впровадження та виконання: перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків, вчений секретар університету, відділ кадрів,

інформаційний відділ, керівники структурних підрозділів.

11.7. Показники: відповідність вимогам Закону України «Про вищу освіту» щодо публічності інформації про діяльність закладу вищої освіти.

12. Організація практичної підготовки студентів

12.1. Організація практичної підготовки студентів здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу Університету.

12.2. Мета практичної підготовки – набуття здобувачами вищої освіти професійних компетентностей для подальшого їх використання в реальних виробничих умовах.

12.3. Зміст і послідовність проходження практики визначається програмою практики, яка розробляється відповідною кафедрою (кафедрами) за участі представників роботодавців та студентського самоврядування.

12.4. Практика студентів проводиться на університетських та зовнішніх базах практики, що мають відповідати вимогам програми. Із зовнішніми базами практики (підприємствами, організаціями, установами) Університет укладає договори на її проведення.

12.5. Рівень проведення практики залежить від якості кадрового й методичного забезпечення. Керівниками практики в першу чергу призначаються фахівці з відповідним освітнім фахом та досвідом практичної діяльності за змістом практики.

12.6. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки підбиваються на вчених радах факультетів не менше одного разу протягом навчального року.

12.7. Відповідальні за впровадження та виконання:

- гаранті освітніх програм (загальне керівництво концепцією практичної підготовки здобувачів вищої освіти за ОП та її вдосконалення);
- викладачі-методисти (керування, консультування, забезпечення практичної підготовки здобувачів вищої освіти);
- кафедри Університету (відбір викладачів-методистів);
- деканати та дирекції (організація практик);
- методичні комісії кафедр, методичні ради факультетів, методична рада університету (надання методичної підтримки процесам практичної підготовки);
- навчально-методичний відділ (відбір баз практик, укладення з ними угод, надання загальної методичної підтримки);
- Центр забезпечення якості освіти, акредитації та ліцензування освітньої діяльності (моніторинг ефективності практичної підготовки);
- перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи (загальне керівництвом процесом практичної підготовки).

12.8. Моніторинг якості організації практики забезпечують щорічні опитування студентів, випускників, роботодавців, а також система студентського моніторингу якості освітнього процесу.

12.9. Критерії ефективності: індекс працевлаштування випускників, рейтинг за оцінками роботодавців.

13. Запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти

13.1. Систему запобігання та виявлення плагіату створено відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти.

13.2. Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на наукові та методичні праці науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників Університету, докторантів, аспірантів, осіб, прикріплених до Університету з метою здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) поза аспірантурою, та студентів.

13.3. Інструментом для виявлення заповишень є програмно-технічні засоби (сервіси) з перевірки наукових, науково-методичних, дипломних та навчальних робіт. Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи та виявлення плагіату може застосовуватися дві програми пошуку.

13.4. Відповідальні за впровадження та виконання:

- НПП (дотримання політики академічної доброчесності);
- завідувачі кафедр (організація внутрішнього моніторингу академічної доброчесності);
- навчально-методичний відділ (забезпечення перевірки «антиплагіат»);
- проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків (загальне керівництвом процесом дотримання політики академічної доброчесності).

Відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників Університету за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями та Правилами внутрішнього розпорядку Університету.

13.5. Критерії ефективності: відсутність плагіату, нульова толерантність до проявів академічної недоброчесності.

14. Прикінцеві положення

14.1. Це Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом Ректора.

14.2. Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися за ухвалою Вченої ради Університету і вводиться в дію наказом Ректора.

14.3. Відповідальність за актуалізацію цього Положення та контроль за його виконанням несуть посадові особи Університету відповідно до їхніх функціональних обов'язків.

**Схвалено Вченою радою університету
19 вересня 2019 р., протокол № 2
(зі змінами
від 16 листопада 2023 р., протокол №5)**